

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De orthographia dictionum e Graecis tractarum

Johannes <Tortellius>

[Venedig], 12. Nov. 1484

G

[urn:nbn:de:bsz:31-299711](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-299711)

- Abii cum. i. latino scribitur: urbs fuit uolscoꝝ septuaginta milib⁹ passuꝝ ab urbe distas: Seruius uero cāpania urbē dixit: eo q̄ uolsci in parte cāpania ponunt. hāc Solinus dixit a Galactō & Bio fratribus siculis conditā fuisse: de cui⁹ euentu late scripsit Liui⁹ li. i. ab urbe: & a gabiis gabinus deducit. Virgi. li. aeneidos. vii. Ipse grinali trabea cinctuq; gabino: q; gabinus cinctus teste Seruio est tota sic in integꝝ reiecta: ut una eius lacinia a tergo reuocata hominē cingat. Quo genere uestimēti ut ait: cōsul utebat bella indictu rus: quia cū ea ciuitas sacris operaret: bellum subito uenit: tunc ciues cincti togis suis ad bella p̄fecti sunt: & adepti uictoriam: unde hic ortus est mos.
- G**ades cum unico. d. a nostris scribitur: nōnulli uero grāci duplicant. Insula est in sine beticā prouincia: & in extremo nostri orbis uersus occidentē: ubi europa ab aphyrica dirimit. Nec deriuationē habz grācam: s; uocabulū p̄cēnū est: qd̄ ut aiunt septū indicat: eo q̄ magis in morē sepi circūdet: hanc teste Solino Tyrii rubro mari p̄fecti erythreā uocauerunt: dicente Lucano li. vii. Tyriis qui gradib⁹ hospes: de quo in ea dictione supra uidimus: in eadē dixit Pōponius li. iii. duo esse p̄montoria ea parte qua Oceanuꝝ prospicit super quorum uno eiusdem nominis opulentam urbem esse dixit. super reliquo uero Herculis aegyptii opulentum tēplū & religiosum in quo eius ossa sita dicebantur.
- G**addir cū duplicato. d. etiā a nostris & i. latino scribitur: urbē eam puto: quā in gadib⁹ opulentaz Pōponius dixit: de qua Salustius li. ii. historiarū referētē Prisciano in. v. sic ait: ut alii tradiderunt tartessum hispania ciuitatē quam nunc tyrii mutato nomine Gaddir habent. Et ostendit esse generis neutri: quia accusatiuum similem nominatiuū posuit. Nec est scēminini: ut multi putauerunt: quia tunc quoq; dixisset gaddirē.
- G**æon cum æ diphthongo scribitur: fluuius ille ab aliquibus dicitur: qui ab aliis nilus uocat.
- G**alatea cum. t. exili scribitur: estq; in penultia diphthog⁹ ei apud grācos: quā in. e. longā a nostris cōuerfa fuit: fuit nymphæ una filia Nerei ac Doridis: ipsa dicente apud Ouidiū lib. xiii. metamorpho. At mihi cui patre Nereus & dedala Doris Enixa est. & reliqua de illa p̄sequuntur.
- G**alatia cū. t. exili & i. latino scribitur: puincia est hispania & lusitania cōtermina quā a meridie hz. ab occidentē te uero & septētriōe oceanū. ab oriente autē fluuiū sequana: & prouincias germania: & a γαλα quod ē lac nomē assumpsit: q̄ lacteos hoc ē albos homies producit. Vnde etiā gallia licz alteꝝ. l. superassumpserit: & gallogrācia similiter: quā regio ē minoris asia: quasi grācia a gallis capta. ut monstrat Iustinus li. xv.
- G**elaxaura cū unico. l. & x. cōsonāte scribitur: fuit teste Hesiodo in theogonia nymp̄ha Oceani & Tethyos filia
- G**albana cū unico. n. scribitur: gen⁹ est uestimēti: ut dicit mulierib⁹ aptū: nā grāce dicit γαλαβανη.
- G**albanū cū unico. n. scribitur: est teste Dioscoride lachryma herbæ cuiuspiā similis ferula: quā ab ipso frutice i æstate prorūpit: & inde galbaneus absq; diphthongo deducit. Virgi. li. georgicorum. iii. Galbanoq; agitare graues nidote cylydros.
- G**alerus cū unico. l. & e. absq; diphthongo scribitur: nec grācū uocabulū puto: q̄uis nōnulli a γαλα quod est lac deduci uelint. & teste Seruio sup. vii. aeneidos genus ē clypei: quod illi albū existimāt. Quib⁹ Virgi. con tradicere uidef cū ait. Fuluofue lupi de pelle galeros. Dicit etiā teste Frōtone in neutro hoc galerum.
- G**alesus cū unico. l. & unico. l. scribitur: & est teste Vibio fluuius tarentinorū: de quo Hora. li. carminū. Vnde si parca phibent iniqua Dulce pellitis. Ouidi. galesi flumen & regnata petā laconi rura phalato: & Virgi. Qua niger humectat flauentia culta galesus. Martia. in. xii. Albi qui superas oues galesi.
- G**alilæa cū. i. latino & æ diphthongo scribitur: pars ē iudææ: quā teste Pli. syria arabia atq; aegypto cōiungit
- G**ammamus cum geminato. m. scribitur: genus est cancri: de quo Iuuenalis in satyra: Si te p̄positi inquit. Sed tibi dimidio constrictus gammamus ouo Ponitur.
- G**andarii cum. n. ante. d. scribitur: populi fuerunt asia scythica: ut ostendit Herodot⁹ li. historiæ. iiii.
- G**angarida cū. i. latino scribitur: populi sunt teste Curtio de gestu Alexandri li. ix. inde assyrios & indos iuxta gāgē fluuium. Vnde sic quoq; cognominari putant: de quib⁹ meminit Virgi. li. georgicorū. iii. cū ait. In forib⁹ pugnam ex auro solidorū elephantū Gangaridūz faciam uictorisq; arma quirini: Sane ganges fluuius teste Seneca de situ indiae fuit per india nouem alueis: Melo. i. nilus septem: quod Virgi. li. ix. aeneidos tetigit cum ait. Ceu septem surgens sedatis amnibus altus Per tacitum ganges: s; ut idem Seneca cōmemorat: nōnulli dixere q̄ tribus alueis fluat.
- G**anymedes cum. y. grāco & unico. n. scribitur: quia a poetis nostris primā breuis ponit. Sed quoniam apud grācos plerunq; producit: per duplex. n. ab illis scribi consueuit. Fuit filius Trois regis dardanorū: fraterq; Affari & Ili: qui ob admirandam pulchritudinem a Ioue in forma aquilæ raptus: & in cæluz tractus fingitur ab Homero. Quē Virgilius libro aeneidos. v. & alii nostri poetæ secuti sunt. Vnde ait Ouidius li. metamorpho. x. Nunc quoq; pocula miscet: Inuitaq; Ioui nectar Iunone ministrat.
- G**anytor cum. y. grāco & absq; aspiratione aliqua scribitur: nomen est uiri proprium.
- G**aramantes cum. t. exili scribitur: populi sunt libyæ p̄sillis contermini: sed in austri plagam magis conuersi: a garamante Apollinis filio: ut quidam putant: sic cognominati. Hi teste Herodoto libro historiarum. iiii. omnem hominis aspectum & loquelam diffugiunt suntq; imbelles & inermes: nec priuata matrimonia nō

- seunt: sed uulgo omnibus in Venerem licet. Sunt etiam eodem Herodoto teste alii garamantes in extrema uersus austrum libyæ dispositi: magnus ut ait populus & fortis: e quibus uersus mare propinquior est uia usque ad lothofagos itinere dierum triginta. De quibus forte intellexit Virgilius in Damone: Extremi garamantes: & Lucanus li. iiii. Non super arantem merone cancrique sub axe. Qua nudi garamantes arant.
- G**aramantis cum. t. exili & i. latino scribitur: fuit filia garamanti garamantum regis: quæ Iuppiter Ammodo apud fluuium bagradam compressit: & ex ea hiarbam genuit.
- G**argittius cum. i. latino utrobique: & duplicato. t. scribitur: fuit teste Iulio Polluce li. v. de uocabulis rerum ad Commodum Casarem canis cuiusdam generosi nomen: qui geryonis boues custodiebat: & leonibus insulabat: quem tunc Hercules interfecit: cum illius armenta abstulit: fuitque Cerberi epirotici frater.
- G**argara quæcumque cum. g. a nobis scribat: secundum tamen etymologiam per. c. scribi deberet. Nam teste Seruio super. viii. aeneidos dicuntur: quasi κάρα κάρου. i. caput capitis: hoc est altitudinis altitudo. Nam cacumina sunt motus idæ: quæ de illis locutus dixit Virg. Lucus in arce fuit summa: de quibus late in dictione mysiæ uidebimus.
- G**aulus cum. au diphthongo & unico. l. scribitur: genus est nauis.
- G**aurus cum. au diphthongo & unico. r. scribitur: mons est campaniæ teste Vibio haud longe ab auerno lacu positus. de quo Iuuenalis in satyra Neuele ait. Suspectusque iugum cumis & gaurus inanis: hoc est intus uacuum ut nonnulli exponunt: ego magis puto. i. pauca producens.
- G**aza cum. z. consonante scribitur: uocabulum est persicum: quod apud nos opes indicat: & est generis femini: ut in sequente dictione uidebimus.
- G**azophylacium secunda cum. z. consonante: sequens cum. y. græco: penultima cum. c. exili & i. latino scribitur: nomen est compositum ex dictione persica & græca: quidem ut gaza quæ opes nobis indicat: ut Virg. li. aeneidos. i. Et troia gaza per undas. Idem: Et gaza lætus agrestis: Ex dictione uero græca: ut phylacium quæ αφύλακτον quod est custodio deducit: quasi locus ille esse dicatur: in quo opes reconduntur.
- G**elon cum. e. absque diphthongo & unico. l. scribitur: fuit tyrannus siculus: cui Hiero teste Plutarcho successit.
- G**elonus cum. e. absque diphthongo & unico. l. scribitur: fuit teste Herodoto libro historiæ. iiii. Herculis filius: a quo scythici quidam populi geloni cognominati sunt hi propinqui sunt agathyrsis: qui ut illi coloribus se pingi consueuerunt dicente etiam Virg. li. georgico. ii. Eoasque domos Arabum pictosque gelonos. hi cum per desertam scythicam discurrunt: sitientes equorum suorum uenas pertundunt: ac sanguine potant dicente Virg. libro georgico. iii. Profuit intensos æstus auertere: & inter ima ferire pedis salientem sanguine uenam.
- B**isaltæ quo more solent: acerque gelonus.
- C**um fugit in rhodopen: aut in deserta getarum.
- E**t lac concretum cum sanguine potat equino. Hi teste Solino ex hostium cutibus indumenta sibi conficiunt & equis tegmina superponunt.
- G**ela cum. e. absque diphthongo & unico. l. scribitur: fluuius est siciliæ: de quo Ouidius li. fastorum. iiii. Et te uorticibus non adeunde gela. A quo urbs illi adhaerens: gela similiter cognominata fuit: ut Virg. li. iii. aeneidos: Immanisque gela fluuii cognomine dicta: & inde gelous: ut idem in eodem li. Campique geloi.
- G**enealogia absque diphthongo & unico. l. atque. i. latino scribitur: dici potest generationis series. Nam componitur ex γενεα generationis & λογία sermo.
- G**enethlios cum. th. aspirato & i. latino scribitur: dici potest a nobis natalis: & inde genethliac. i. natalitius.
- G**eographia cum. e. absque diphthongo & i. latino scribitur: Et componitur ab γῆ quod est terra: & γραφία de scriptio. nam γῆ terra: & per synaresim γη.
- G**ometria absque diphthongo: & cum. t. exili atque. i. latino scribitur: Et componitur ab γῆ quod est terra: & μετρον mensura.
- G**eorgica cum. i. latino & e. exili scribitur: componitur a γῆ quod est terra: & εργον opus.
- G**eryones cum. y. græco scribitur: fuit ut dicunt poetae: hispanus: tergeminus: quem Hercules uictum nobilissimum priuauit armentis dicente Seneca.
- I**nter remotos gentis hesperiae greges
- P**astor triformis littoris charchefii
- P**arempus: acta est præda ab occasu ultimo.
- N**otum chitaron pauit oceano pecus.
- E**t Virg. li. viii. aeneidos. Nam maximus ultor Tergemini nec Geryone spoliisque superbus Alcides. Nam de dinatur hic geryones huius geryonæ: ut Anchises anchisa. Hesiodus uero in theogonia trium capitum hominum dixit: quæ fulguris filium asseruit dicens: χρυσά ορδετερε Τρικεφαλον γηρυονηα.
- G**errus cum duplicato. r. scribitur: fluuius est scythiæ: & teste Hero. li. histo. iiii. septimum ab istro memoria dignum.
- G**eta cum. t. exili scribitur: populi sunt thraciæ: ut dixit Pli. li. iiii. naturalis historiae: de quibus Oui. xviii. epistola libri secundi de ponto ait. Nulla getis toto gens est truculentior orbe: & li. v. tristium multa de illis persecutus est. At uero Appianus insignis historicus græcus dixit: Getæ sunt quos dacos uocant. nonnulli uero alii illos

esse affirmat: quos iam gothos uocamus. Salustius uero referente Seruio super. vii. aeneidos dixit illos esse
myrios a Lucullo superatos.

Getulia cum. t. exili & i. latino scribitur: regio ē in aethiopia: quā Pli. li. v. naturalis historiae dixit haecenus fuisse
se aetolorū partē: sed pulli incolae propria fecere gentes uersus aethiopes: quae ab oriente motuosa est: & ele
phantes gignit: ut Iuuenalis in satyra quae incipit: Omnibus in terris ait: Cum getula ducē portaret balua
luscum. nam a getulia getulus deriuatur cū accentu in penultima: ut in scāsiōe praefati uersus ostendit: &
in eo Virgilio li. iiii. aeneidos cum ait: Aut captam ducat getulus hias: ubi tam prima q̄ secūda longatur:
Quod ab omnib⁹ poetis obseruari comperimus: excepto Martiale: q̄ li. epigramatum primo taz primaz q̄
secundam breuiavit cum ait. Traducta est getulis nec capit arena nocentes.

Gyas cum. y. graeco scribitur: nomen fuit uiri troiani proprium.

Gyarus cum. y. graeco scribitur: insula ē parua: & una ex cycladibus ad quā noxii romani dābant: dicitur Iu
uenali in prima satyra: Aude aliquid breuib⁹ gyaris & carcere dignū si uis esse aliquid. Dixitq; in plurali
ut hanc & similem designaret hac & mycone: altera. f. & cydadum insula Deloi oras & littora circum Errā
tem: ut dixit Virg. li. iiii. aeneidos: Pius arcitenens imotiq; coli dedit: & contēnere uentos.

Gigantes cum. i. latino & t. exili scribitur: dicunt a poetis terrae filii sine patre: quos q̄nta luna natos dixit Vir
gilius li. georgico. i. & Ouidius li. v. fastorum addidit cum pedibus serpentinis. Qui cum deos caelo pellerē
conarentur: a Ioue fulminati fuerunt.

Gigantomachia cum. i. latino utrobiquē: & t. exili atq; ch. aspirato scribitur: dici pōt gigātū ααχτα. i. belluza

Gillus cū. i. latino & duplicato. l. scribitur: fuit uir tarētī⁹: de quo Hero. li. histo. iiii. nonnulla explicauit.

Gymnosophista prima cuz. y. graeco sequente. m. & penultima cū. i. latino scribitur: dicitur est cōposita ex γυ
μνος qd̄ est nudus: & σοφιστης sapiens. Nam teste Pli. vi. naturalis historiae fuerunt indoe philosophi
Alii dixerunt chaldaeos: quos & dryuidas Laertius li. i. de uitis philosophos obscure & p sentētiās philoso
phari dixit. dicebantq; colendos esse deos: nil mali agendum: & morte contēni oportere. De his meminit
Lucanus li. iiii. & Hieronymus in prologo bibliae.

Gymnasiū cum. y. graeco sequente. m. scribitur: locus est palaestrae: ubi nudi exercebant: quod nōnunquā p oī
exercitio: ac exercitii cuiusq; loco ab auctoribus capitur.

Gymnasiarches pria cū. y. graeco antepenul. cū. i. latino: ultia cū. ch. aspirato scribitur: dici pōt princeps gymnasi

Gygēs cū. y. graeco scribitur: Tres hoc noie dignos memoria cognominatos cōperi. Vnū quē dixit Hesiodus i
theogonia caeli & terrae fuisse filium: Briareiq; fratrē. De quo Ouid. in li. de tristib⁹ ait: Centimanūq; gygē
ut in dictione Briareus uidimus. Aliū lydiū quem Plato pastorem regis lydiae fuisse refert: qui cum die q̄
dam uenisset in nemus: coactus magnis imbribus in quendam terrae hiatus descendit: ubi equum aeneū
uidit: in cuius lateribus fores esse cum animaduertisset: illis apertis corp⁹ hominis comperit magnitudinis
inuitatē: qui in dexterae digito aureū annulum detinebat. Illū ergo cuz detraxisset: & digito suo idue
ret: ad alios pastores reuersus est: & cum forte annulum ad palmas reduxisset perpendit a nemine se uideri
Ipse autē cuncta uidebat. Atq; deide annulo reuoluto cōspiciebat omnino: qua sane oportunitate usus re
ginae stuprū intulit. Qua postmodū adiuuante regē interfecit: & illos sustulit: quos ad regnū sibi ob stare ar
bitrabat: unde beneficio annuli & reginae rex lydiae effectus est. Tertius fuit puer quidā Cnidius: qui ab Ho
ratio in secundo carminum formosissimus memoratur his uersibus.

Ut pura nocturno renidet

Luna mari cnidiusue gyges:

Quem si puellarum infereres choro:

Mire sagaces falleret hospites

Discrimen obscurum solutus

Crinibus ambiguq; uultu.

Gynacium cū. y. graeco: sequens cū a diphthōgo & penultima cū. e. exili & i. latino scribitur: locus est in aedi
bus solis mulieribus ad habitandum datus Terentius in phormione: Vbi in gynaciu ire occipio: puer ad
me occurrit: & a γυναικων hoc est a mulieribus deducitur.

Gynaconitus eodē modo scribitur: & idē quod gynacium designare uidet Aemilius Probus ostendere in pce
mio de excellentibus ducibus cum ait: Mater familias apud romanos primum locū tenet aedium: atq; in ce
lebritate uersatur: quod multo fit aliter in graecia. Nam neque in conuiuium adhibetur: nisi propinquorū
nec sedet nisi in interiore parte aedium: quae gynaconitis appellatur.

Gynacia eodem modo scribitur: & ponitur a nostris nonnunquam pro bona dea: ut uidebimus in dictione
Maia.

Gyndes cuz. y. graeco scribitur: fluiuius est qui nascitur in montibus mantianis & fluens p dardaneos ingredit
tigris: ut scripsit Hero. li. histo. i. De quo Seneca li. iiii. de ira inquit: Cum gyndes fluiui⁹ secūde post euphratē
magnitudinis cyri ipetū ueniētis cōtra babilōios iteripet: & qdā ex militib⁹ sūme dilect⁹ regi ei⁹ molēs trā
sūtur: apacitate fluiui absorpt⁹ esset: rex irat⁹ amicu ulcisci statuit: iurās ut q̄ nūc praclax equitē uorauisset

- mox uix tingeret genua mulicris. Nec peragendo segnior bellum indictum hosti cum flumine gessit: anno integro cum totis copiis gyndem fluuium p magnas deductuz fossas: in quadragintafex alueos dispartiuu eo opere prædoctis fossoribus etiã euphratem longe ualidissimũ per loca uaria deriuauit: nomenq; tunc il li perdere fecit: quare & babylonem hostiliter cepit.
- G**ypsum cum. y. græco scribitur: genus est calcis albæ: quæ facile conglutinatur: & indurescit. unde si labore ex illa signa formatur. Iuuenalis in secunda satyra. Plena omnia gypso Chryssippi inuenies.
- G**yrtone cum. y. græco & t. exili scribitur: nomen fuit urbis pelagice siue thessalice.
- G**yrus cum. y. græco scribitur: & circuitum apud nostros designat.
- G**isco cum. i. latino & c. exili secundum græcam litteraturam scribitur: fuit eo nomine Hamilcaris filius longe prius q̄ punica bella fierent. Alter fuit pater eius Hasdrubalis: qui cum Scipione plurima bella gessit.
- G**ytheus cum. y. græco & th. aspirato scribitur: nomen fuit uiri proprium.
- G**laphyrus cum. y. græco scribitur: dici potest latine festiuus.
- G**lauco cum. c. exili scribitur: fuit atheniensis philosophus.
- G**laucus cum. c. exili scribitur: Quo nomine diuersi cognominati fuerunt. Nam unus de potnia ciuitate fuit q̄ cum sacra Veneris phiberet: illa irata immisso furore libidinis equabus: quibus ipse ferebat: ab illis moribus est dilaceratus: ut dixit Seruius super. iiii. georgicor: ubi dixit Virgi. Et mentez uenus ipsa dedit quo tẽpore glauci Potniades malis mēbra assumpere quadrigæ. Alter fuit piscator: qui conuersus deinde in deuz marinum: ardentem amauit Scyllam. De quo plene Ouidi. li. metamorphoseos. xiii. Alium dixit Herodotus li. historiarum. i. chium fuisse: qui primus ferri consolidaturam adinuenit. Et alium in eodem li. rettulit Hippolochi filium: a quo reges apud iones nati sunt.
- G**lycerium prima cum. y. græco sequens cum. c. exili & penultima cum. i. latino scribitur: nomen fuit puellæ: quod apud nos significat dulcem amorem. Nam componitur ex γλυκυσ: quod est dulcis & ερος amor. Et sic quoq; per diminutionem adulatione amatoria a græcis platum. q̄q̄ & glycera reperitur. Martia. in. xi. Formosam glyceram amat Iupercus
- G**losa cum unico. f. a nostris scribitur: sed a dictione græca traducitur: quæ per geminuz. f. scribitur: hoc est a γλωσσα quæ est lingua: eo q̄ uicem doctoris glosa detineat. Et inde glossema cum duplicato. f. scribitur Quod Quintilianus in primo interpretatur: quasi uoces minus usitatas.
- G**nomon cum unico. m. scribitur: dici potest teste Pli. li. ii. naturalis historie umbilicus.
- G**natho cum. th. aspirato scribitur: nomen est uiri proprium: sed deductum a γναθος quod est bucca uel maxilla: quã ille maxie explere cupiebat. Nam ob id sic quoq; parasit⁹ ille apud Terentiũ noiatus fuit.
- G**nosus cum. g. ante. n. a pluribus ex nostris scribitur: s; quia apud græcos habet. κ. quod in. c. nostruz transferri consueuit: scribunt aliqui cum. c. uidelicet cnosus & non cum. g. Alii uero ob affinitatẽ litterarum. κ. in. g. conuerti dicunt: ut in sequenti dictione uidebimus: fuit cretæ ciuitas in qua Minos ut plurimuz habitare cõsueuit: unde gnosis deducitur.
- G**obius cum. g. littera teste Prisciano: & i. latino a nostris scribitur: q̄q̄ apud græcos. κ. scribat: quod i. c. a nobis conuerti consueuit: sed ob affinitatẽ litterarũ in. g. conuersuz fuit: piscis est uilis. de quo Iuuenalis in satyra. Atticus eximie si cenat inquit: Nec nullum cupias cum sit tibi gobio tantũ in loculis: & Martia. in ultimo: Principium cenæ gobius esse solet.
- G**obryas cum. y. græco scribitur: fuit teste Herodoto li. historiæ. iiii. uir persa nobilis: unus ex his q̄ cum Dario cõiurarunt in magũ. Nam erat Darii Socer anteq̄ regnum Darius ipse adipisceret: ut idem Hero. ostendit circa initium lib. vii. historiarum.
- G**onnus cum duplicato. n. scribitur: fuit teste Herodoto li. historiaruz. vii. urbs in superiori pte thessaliæ: unde ad thessaliã quispiã introitus cõperitur. alius scilicet ab eo qui iuxta peneum fluuium habetur.
- G**orgias penultima cũ. i. latino scribitur: fuit teste Quintiliano lib. iii. de institutione oratoria scilicet natõne & Empedoclis discipulus: quin & Isocratis atq; aliorum plurium philosophorum & oratorũ præceptor. Idẽ teste Plinio li. xxxiii. naturalis historie: hominũ primus & auria statuam & solidaz delphis in templo sibi posuit. lxx. circiter Olympiade: tantus erat tradendæ oratoriæ artis quæstus.
- G**orogytion antepenultima cũ. y. græco & penultima cum. t. exili & i. latino scribitur: fuit troian⁹ Priami & Castaniræ filius formaq; & uiribus præstans: ut dixit Homerus li. viii. iliados.
- G**orgones cum unico. n. scribitur: fuerunt insulæ in oceano aethiopico: in quibus Medusa cum sororibus regnabat: ut uidebimus in dictione pegasus.
- G**ortyna cum. t. exili & y. græco scribitur: fuit teste Home. li. ii. iliados urbs cretæ pulchris cincta muris: quã teste Solino lenæus præterfluit amnis: p quẽ Europã tauri dorso usq; ad eã portatã ferit: a q̄ terra ps urbis cognominata fuit: dicente Ouidio libro fasto. v. de illa loquẽte. Parsq; tuũ terræ tertia nomẽ hz. Iuxta gortynã nascunt calami p sagittis aptissimi dicente Virgi. li. xi. aeneidos: Spicula torquebat lytio gortynia cornu Nam ab gortyna gortynius & gortynia deducunt: ut idem Virg. in bucolico ait: Aut armenta secutuz Perducent aliquæ stabula ad gortynia uaccæ. Nãq; ibidẽ aliquãdo fuisse armenta Solis testat Seruius. Verum

moderniores mutates. g. in. c. non gorthynā s; cortynā iā dicūt: ac scribunt: ut in ea dictōe uidim⁹. Sed nos seruato. g. in antiquis & emendatissimis codicibus scriptum comperimus: sane cortina absq; aliqua aspira- tōne & .i. latino aliud significat ut supra uidimus.

Gracchus cū duplicato. c. & secundo aspirato scribitur: nomen est auis a uoce deductum teste Quintiliano in. i. de institutione oratoria: fuit etiā cognomen clarissimorum quorundam romanorū qui non mō rebus gestis: s; eloquentia præcipue claruerunt: dicente Hieronymo sup Amos pphetam: Oratores Lysias & Hyperidem: Periclē & Demosthenē: Gracchos Catones Tullios & Hortensios in cælū laudib⁹ serunt poeta: si epici sunt Homē atq; Virgi. si lyrici Pindarū & Flaccum crebro sermone concelebrant.

Gradius cū. i. latino scribitur: non ē uocabulum græcū neq; latinū s; trax quod bellicosum designat & fortē diciturq; latine Mars: eo q; maribus in bello præsit: ut dixit Varro de lingua latina: cū per uiros fiant prælia. Et dicit filius Iouis ex Iunone. Ouidius uero dixit in. v. metamorpho. illuz fuisse Iunonis filiū absq; patre: ita ut cū uideret Iuno maritū Iouē absq; mulieris seruitio percussio capite emisisse Mineruam armatam ibat ipsa ad Oceanū quæsitura quoniam pacto & ipsa absq; uiro parere posset: sed itinere fessa cū forte ad hostiū deæ Floræ uxoris Zephyri refedisset a Flora interrogat quorsuz & qua de causa pgeret. Quod cum didicisset Flora obtulit suffragari: si Ioui forent tacita noia suffragantis. pmisit id Iuno ac iuramēto firma uit. Mox docuit illā Flora in campis oleniis florem eē: quo tacto repēte sine uiro cōciperet. Quod Iuno ex- perta Martē concepit: & deinde pepit ferocissimū & bellicosuz: qui belloꝝ deus est habitus: unde Flora ad Nasonem loquens in. v. fastorum inquit.

Mars quoq; si nescis per nostras editus artes.

Iuppiter hoc & adhuc nesciat usq; præcor. & reliqua ubi eandē fabulā psequit. Hunc Statius in li. thebaï- dos dixit in thracia tenere sedē domūq; illius descripsit & familiā: cuius & Bellonā fororē aurigā esse uolu- it. huic romani teste Seruio super primū æneidos duo constituere tēpla: unū in urbe tanq; urbis custodi: al- terū extra urbē in uia appia portæ pximuz: quasi p republica pugnatori. Idē mutuo amore dilexit Venerē uulcani cōiugem: de quo Ouidi. in. iiii. metamorpho. li. & circa finē li. ii. de arte: & in primo de sine titulo late prætauit eundē dixit Homerus in li. iliados semel uulneratū fuisse in extremo lateris a Diomede: & tā- to uocis sonitu exclamasse: q̄to aliorū. x. millia potuissent: Quod lepidissime in latinum Caro noster Arre- ti. in ipsum Martem inuehens traduxit: cum dixit.

Nec tibi iam semper profunt crudelia bello.

Vulnera: nam repeto saepe tulisse uices.

Cum latus extremum cuspis diomedeæ fixit.

Proh pudor atq; homini uulnera facta deo.

Tum quantum exclamant hominum bis milia quinq;.

Cum repetunt acri bella nefanda manu.

Tam magna terras complesti ac æthera uoce:

Vt tremere danai dardaniq; simul.

Dicitur & xantus mediis exterritus undis:

Concussa est ide: territus est simois.

Vifaq; tum uolucris tremulis petere æra pennis.

Rhoetei & pisces concava saxa petunt.

Turbine dehinc celo tendit sic oblitus ille.

Sanguine diuino constitit ante deos.

Non hominum puduit regi diuumq; parenti.

Dicere mortali uulnera facta manu.

Dicere nec puduit pedibus sperasse salutem.

Hei mihi q̄ melius tardus inersq; fores.

Iuppiter ipse pater rabiem sauosq; furores

Increpat: & matri quod nimis ipse places:

Quodq; tibi cordi bellum & discordia pugnae

Inuisumq; sibi non minus esse docet:

Heu quod tytide uulnus non altius actuz

Corq; ferox medium ruperit hasta tuum.

Quare & Iunenalis in satyra Exemplo quodcunq; malo ad Caluinū qui deposito fraudatus fuerat inquit.

Tu miser exclamas: ut stentora uincere possis. Vel potius q̄tuz graduius homerie⁹ audis Iuppiter hæc.

Græcus cū æ diphthongo & .c. exili scribitur: fuit rex atticæ regiōis: a quo græci dicti sunt: ut dixit Aristo. i me- theoris: unde græcia græcane⁹ & græciēsis deducit. Sane apd græcos uarie locuti sunt auctores: qd̄ ex lin- guarū copia q̄ se plurimū iactāt. puenire necesse fuit. nā qnq; apd illos liguarū habēt: quæ declinatōib⁹ noiarū & uerborū ac litterarū quarūda; uarietate dephēd unē: ut atticæ æolica ionica dorica & κοινή. i. cōmuni.

Grammatica cū duplici. m. & t. ae. e. & i. latino scribitur: dici pot a nobis litteraria. Nā descendit a γραμματῆς qd apud nos ē littera: & teste Quintilia. in emendate loquēdo atq; scribēdo grammatica cōsistit: ita ut litteræ suas custodiunt uoces: & uelut depositū reddāt legentibus. Quod uero ad significatē & ornate dicendum aut scribendum spectat: maiori competit artifici: q̄q; & a grammaticis auferri non debeat.

Granicus cum unico. n. & i. latino atq; c. exili scribitur: fluvius est phrygiæ in p̄p̄ontidem iuxta cyricum cadens: de quo meminit Homerus circa initium li. xii. iliados.

Graphia cū. ph. aspirato & i. latino scribitur: dici pot a nostris scriptura: quæ nō solū exarationē litterarū: s; cū hoc etiā picturā quē admodū apud græcos ea dictio graphia significat: unde scribo apud nostros p̄ eo qd est pingo ab auctoribus nostris sæpe positū fuit. Pli. li. xxxv. naturalis historia de Nicomacho pictore locutus inqt: scripsit & Apollinē & Dianā deū Matrē in leone sedentē. i. pinxit. similiter Iuena. i. satyra. Credo pudiciā inqt. Dacius & scripto radiat germanic⁹ auro hoc ē picto. Quare & picturas legere dicimur: quē admodū & scripturas. Virgi. li. aneidos. vi. Quin protinus nomē p̄legerēt oculis: & reliq;. & a graphia graphiū cū. ph. aspirato silus dicit: quo in cæris antiq; plurimū scribere cōsueuerant: & idem zographia quasi ζωων. i. animalū pictura: unde Pli. eodē li. Dionysius inqt nihil aliud q̄ hoies pinxit: ob quod anthropographos cognominat⁹: quod cū. th. aspirato scribitur: & significat ανθρωπων. i. hominū γραφειᾶ pictores: uerū ægypti ex annalib⁹ cog; teste eodem Pli. apud ip̄os inuentā picturā prius q̄ in gratiā transiret affirmat græci uero alii apud sicyonē: alii apud corinthios reptam omnes ab umbra hois linteis circūducta. Itaq; tale primā scripturā singulis colorib⁹ confectā monochromatō dixerunt: qd cū. ch. aspirato & t. exili scribitur & significat μονων. i. unicū χρωματων. i. colorū: q̄a unico tantūmō uidelicet umbratili colore pingebatur: in quo pingendi genere teste Quintili. li. xii. de institutōe oratoria claruerūt Polygnotus atq; Aglaophon quoq; ut ait simplex color tam sui studiosos adhuc h; ut illa prope rudia ac uelut future mox artis primordia maximis q̄ post eos extiterūt pictorib⁹ præferant: p̄prio quodā intelligēdi: ut mea opinio fert ambitu: Aut apud romanos teste eodē Pli. honos huic arti mature cōtigit. siquidē cognomiā ex ea traxerunt sabiæ clarissime gentis princepsq; cognominis. Fabius aedē salutis pinxit: anno urbis cōditæ quadragesimo quinq;gesimo quæ pictura ut idē Pli. pergit: durauit ad nostrā memoriā in ædea Claudii principatu exusta p̄xime celebratas ē in foro arei Hercules paciuii poetæ pictura Ennii sorore geniti: hæc ille ostendēs: dei te hanc artē ab honestissimis manib⁹ non ampli⁹ fuisse spectatā: sed inter liberales semp̄ habitā: & nunq; a feruis exercitā: sed dignatio inquit præcipua romæ increuit Valerio Maxio cōsule: cū Messalla princeps tabulā pictā prælii: quo carthaginēses Hieronē in sicilia uicerant: p̄posuit in latere curiæ Hostiliæ anno ab urbe condita. cccc. xc. fecit hoc idē & L. Scipio tabulā quā uictoriæ suæ asiaticæ in capitolio posuit: post quos idē & nōnulli alii fecerunt. At in tabulis externis auctoritatē romæ publice primus oīū fecit. L. Mūnius cui cognomē achaica uictoria dedit. Nā cū in præda uendēda rex Attalus sexdecim libris Aristidis tabulam emere uellet: in qua liber pater pictus erat: p̄cium miratus suspicatusq; in ea aliqd uirtutis quod ipse nesciret reuocauit tabulā: & deinde in Cereris delubro posuit. Quā primam picturam externarū Plinius ipse putauit romæ publicatā: iuxta quæ Iuuenalis poeta locut⁹ uidetur in satyra Atticus eximie cum ait.

Tum rudis & graui mirari nescius artes.

Urbibus euerlis prædarum in parte reperta.

Magnos artificū frāgebat pocula miles. unde li. xxxvi. inqt idē Pli. uictoria Pōpeii: de Mithridate primū ad margaritas gemasq; romanos mores inclinauit: sicut. L. Scipionis: & Cn. Manlii calatum argentum: & uestes attalicas & triclinia arata: sicut. L. Mūnii ad corinthia & tabulas pictas.

Gryllus cū. y. græco & duplicato. l. scribitur: quo noīe uocatus ē Xenophontis filius: qui gloriose pro patria occubuit: cuius laudes & epitaphia ut dixit Aristote. innumerū scripsere. Socrates etiam si Hermippo credimus illius laudes scripsit.

Grynia prima cū. y. græco: & penultima cū. i. latino scribitur: fuit teste Herodoto li. historiarū primo urbs in æolia: & in finibus ionia: a gryneum nemus dici in sequenti dictione ostendemus.

Gryneum nemus cum. y. græco scribitur: sic quoque dictū a grynia ciuitate asiæ in cōfinibus æolia: & ionia: quam puto aliquando clazomenam dictam. Nam de grynia loquitur Herodotus: de Clazomene uero ait Seruius super quartum aneidos librum: cum apud Virgilium dixisset ad Aeneam: Dido: Sed nunc Italiaz magnam gryneus Apollo: Italiam licia iussere capessere sortes: ubi dicit Seruius Clazomene: ciuitas est in asia: iuxta quam nemus est gryneum: ubi Apollo cum reuerentia magna colitur: & super æglogam quæ inscribitur Silenus ait idē Seruius gryneum nemus est in finibus ionis Apolloni consecratum. At constat gryneam in cōfinibus ionia: esse: ut supra uidimus. Vnde ait ibidem Virgilius ad Gallum loquens de calamis quos illi dabant musæ.

His tibi grynei nemoris dicatur origo.

Neq; sit luc⁹ quo plus se iactat apollo. Nāq; in eo dabant manifesta Apollinis respōsa cui præfuit Mopsus ipsius Apollinis filius ex Mantone filia Tyresia uatis thebani natus: ut dixit Pomponi⁹ libro. i. de quo Statius sapius in dubiis auditus lasone mopsus: & ut Seruius ipse sup eandem æglogam attestatur in hoc Cal

chas & mopfus inter se contendentunt de peritia diuinandi: sed a mopfo superatus Calchas dolore interiit: ut in carminibus Euphorionis scribi dixit.

Gryps huius gryphis declinatione græca: & in plurali gryphes facit. at nonnulli ex nostris hoc tempore grypho gryphonis declinat. Quorum omnium prima cum. y. græco scribitur: est animal quadrupes & pennatum: quod in hyperboreis montibus nascitur: & in omni parte corporis leo est præter alas & faciem: quibus aquilas representat: estq; hominibus & equis maxime infestus: ut etiam tetigit Virgilius in buccolicis: Iungentur iam gryphes equis.

Grypus cum. y. græco & unico. p. scribitur: dicitur nasus gibbus seu aquilinus: & gryphis similitudine deductus.

h Adrianus cum aspiratione principii: & i. latino in antiquis inscriptionibus semper scriptum comperi. Nam apud athenas ad fauces aquæ ductus extra ciuitatis moenia ad unum miliare litteris latinis sic scriptum comperi. Imp. cæsar ælius Hadrianus: Antonius. Augustus. coll. iii. trib. pot. ii. p. p. aquæ ductum in nouis athenis ceptum a diuo Hadriano pater suo consumauit: dedicauitq;. At uero adrianus sine aspiratione nomen est gentile ab adria urbe deductum: sane dictio hadriana p filia Minois regis cræta: ut inscii quidam moderni somniauerunt: nunq; cõperta apud antiquos & doctos fuit: ut late uidimus in dictõe aradne

Hæma cum æ diphthongo scribitur. dicitur apud nos sanguis: unde dictio hæmilius forte deducitur: & simili modo aspiratur. Sed nos aspirationem abieciimus: ut in antiquis inscriptionibus aspeximus: de quo supra in dictione æmilius late uidimus.

Hæmatites cum æ diphthongo & duob; .t. exilib; atq;. i. latino scribitur: lapis est ruboris sanguinei: a quo nomen assumpsit. Nam et. u. græce latine sanguis dicitur.

Hæmorrois cum æ diphthongo & duplicato. r. atq;. i. latino scribitur: dici potest a nostris sanguinaria. Nam ab et. u. quod est sanguis deducitur.

Hæresis sola prima cum æ diphthongo & ultima cum. i. latino scribitur: dici potest a nobis optio seu electio. Nam deducit ab εἶροναι quod est opto seu eligo: unde phæresis quæ apud nostros ablatio dicitur: & diæresis quæ est diuisio atq; synæresis quæ est diuisorum coniunctio: a nonnullis uero secta hæresis ipsa traducitur. Cicero autem uocabulo græco utitur in paradoxis cum ait: estq; in ea hæresi quæ nullum sequitur florem orationis.

Hæresius cum aspiratione & æ diphthongo scribitur: nomen est uiri proprium.

Hægesilaus cum aspiratione principii & i. latino atq; unico. l. scribitur. fuit rex lacedæmonius non potestate sed nomine: quæ admodum cæteri spartani reges creari consueuerant: nam mos erat apud illos teste Plutarcho & Aemilio a maioribus lacedæmoniiis traditus: ut duos semper haberet reges noie magis q; imperio: ex duabus familiis Prodi & Eristhenis: qui princeps ex pgenie herculis sparte reges fuerant: horum ex altera in alterius familiæ locum fieri nõ licebat. Ita utraq; suu retinebat ordinem: & primu quidẽ ratio habebat: qui maximus natus esset ex liberis eius qui regnas decessisset: sin is uirilem sexum non reliquisset: tunc deligebat qui proximus esset p pinq; uitate: p quem modum mortuo hagi rege frater Hægesilaus substitutus est. hic cum a cæteris scriptoribus græcis tum eximie a Xenophonte socratico collaudat; est: eo enim usus est familiarissime: gessitq; strenue plurima bella & religiosus in deos: piusq; i patriam fuit: qn & magistratib; obedientissimus.

Hægesipolis cum aspiratione principii & i. latino utrob; scribitur: uir fuit atheniensis de quo nunq; Plutarchus meminit.

Halcyones cum aspiratione principii & c. exili atq; y. græco scribitur: unde necessario dictionem hanc aspirari indicant poetæ: qui exilem consonantem ante illam positam in aspiratam conuertunt. Theocritus in buccolicis χαλκυονες στερευντη τα κωματα τηνδε λαλατταν ubi dixit χαλκυονες cum. x. & nõ καλκυονες cum. κ. quod factum esset si halcyones non aspiraret. Nam ibi και esse debuit: sed per subsequentem uocalem diphthongus ipsa αι abiecta fuit: & κ. littera exilis & simplex in. x. litteram aspiratam ob aspirationem sequentis uocalis conuersa fuit: quæ admodum supra ostendim;. Quare si nõ fuisset eius dictionis prima aspirata exilis & simplex. κ. remansisset. Et sunt autes teste Plinio li. v. naturalis historiae paulo minores passerib;: habetq; maiori ex parte penas purpureas cadidis admixtas: collo gracili ac pæro: quas uideri cõtingit raro: quia nõ q; nisi circa solsticia & in bruma in qua oua deponunt apparèt. Nam tunc quoq; medio fere hyemis in mari ipso nidificant: quo tempore si pontus undosus fuerit: ipsis ouis manifestat. Caduntq; pcella oes donec halcyones posita oua foueant. Et cum septem dies sint quibus educunt pullos: septem alios adiungunt quibus partem enutrient. de quibus Ouidius li. xi. metamorpho. dixit.

Perq; dies placidos hiberno tempore septem.

Incubat halcyone pedentibus æquore nidis.

Tum uia tuta maris: uentos custodit & arceat.

Aeolus egressu: præstatq; nepotibus æquor.